

ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ & ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 18Α - 5ος ΟΡΟΦΟΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ Ε.Λ.Σ.

Συνεδρία 49η τῆς 29ης Νοεμβρίου 1977

Ἐπισημαίνεται ὅτι ἡμεῖς σήμερα τὴν 29η Νοεμβρίου 1977, ἡμέρα Τρίτη συνήλθαν τὰ μέλη τῆς Κ.Ε. τῆς Ε.Λ.Σ. σὲ συνεδρίαση στὰ γραφεῖα τῆς, Χαριλάου Τρικούπη 18α.

Παρέστησαν ὅτι κκ. Α.Ε.Μαργαρίτης, Πρόεδρος, Α. Ζώρας, Γ. Σισιλιάνος, Γ. Στεφανέλλης, Γ. Μέτσος, μέλη.

Παρέστη ἐπίσης ὁ κ. Δ. Χωραφᾶς, Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς Ε.Λ.Σ. ὡς εἰσηγητὴς τῶν θεμάτων τῆς ἡμερησίας διατάξεως.

Γραμματεὺς ἡ κ. Γλυκοῦ.

Ἐπειδὴ διαπιστώθηκε ἡ ἀπαρτία ἀρχίζει ἡ συνεδρίαση.

Πρὸς τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἡ Κ.Ε. ἀποτίουσα φόρο τιμῆς στὴν μεγάλη καλλιτέχνη καὶ μέλος τοῦ Δ.Σ. τῆς Ε.Λ.Σ. Ἀλεξάνδρα Τριάντη, ἀφοῦ ἀπὸ ὅλα τὰ μέλη ἔγινε ἀναφορά στὸ πολυμερές καλλιτεχνικὸ τῆς ἔργο καὶ ἰδιαίτερα στὴ διδασκαλία τοῦ LIED στὴν Ἑλλάδα, ἐνέκρινε ὁμοφώνως τὴν πρωτοβουλία τοῦ κ. Ζώρα γιὰ νὰ κατατεθεῖ στεφάνι.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Σισιλιάνος ἀναφερόμενος στὸ μπαλέτο τῆς Ε.Λ.Σ. λέγει ὅτι εἶναι ἀπαράδεκτο τὸ δυναμικὸ του (40 περίπου χορευτὲς καὶ χορεύτριες) νὰ ἀπασχολεῖται μόνο σὲ μπαλέτο ὄπερας καὶ σὲ μερικὲς παραστάσεις μιᾶς μόνο Βραδιᾶς Μπαλέτου, πού παρουσιάζει ἡ Ε.Λ.Σ. σὲ καθὲ καλλιτεχνικὴ περίοδο.

Προτείνει δὲ νὰ μεθοδεύσουμε ἔτσι τὸν προγραμματισμὸ, ὥστε, ἀφοῦ δοῦμε τὴν συμμετοχὴ τοῦ μπαλέτου στὶς ὄπερες, νὰ δημιουργήσουμε δύο ἢ καὶ τρεῖς Βραδιᾶς Μπαλέτου, ὥστε καὶ νὰ παρουσιάσουμε περισσότερες παραστάσεις, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑπάρχη πλήρης συμμετοχὴ ὅλων τῶν χορευτῶν.

Τὴν πρόταση τοῦ κ. Σισιλιάνου τὴν βρῖσκει πολὺ ἐνδιαφέρουσα ἡ Κ.Ε. καὶ συμφωνεῖ ἀπόλυτα μὲ τὰ προτεινόμενα.

ΘΕΜΑ 1ον: Ἐπικύρωση πρακτικῶν.-

Ἐπικυροῦνται τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης συνεδρίας.

ΘΕΜΑ 2ον: Ἀνακοίνωση κ. Στεφανέλλη σχετικὰ μὲ τὴν ὄπερα " Σικελικὸς Ἐσπερινός".-

. / .

Ο κ. Ζώρας και ο κ. Μέτσης αναλαμβάνουν να δώσουν στον κ. Στεφανέλλη τὰ σχετικά στοιχεία τῆς ὄπερας "Σικελικός Ἐσπερινός", γιά νά ἐνημερώσουν τήν Κ.Ε. σέ προσεχῆ συνεδρίασή της.

Ἦδη στήν προηγούμενη συνεδρίαση, ο κ. Ζώρας κατόπιν ἐνημερωτικοῦ τηλεφωνήματός του πληροφόρησε τήν Κ.Ε. ὅτι τό ἐν λόγω ἔργο διαρκεῖ περί τρίς 2 ὥρες καί 5 λεπτά (μουσική).

ΘΕΜΑ 3ον : Ἐντυπώσεις ἀπό τήν παράσταση τοῦ "Τροβατόρε".-

Ο κ. Ζώρας λέγει ὅτι ἡ παράσταση τοῦ "Τροβατόρε" εἶχε ἕνα ἐπίπεδο, ἀλλά ὄχι ἐξαιρετικό. Τά τέμνη μερικές φορές πλατύαζαν.

Ἀπό τοὺς σολίστες ἐξαιρετική ἀπό κάθε ἄποψη ἦταν ἡ Δέλα Στάμος. Ἡ Γιαβάκου ἔδειξε ἀνωριμότητα, εἶχε καλές στιγμές ἀλλά μερικές φορές τονική ἀστάθεια. Ο βαρύτονος Λαμπρινός δέν ἦταν γενικά ἐπαρκής. Νομίζει ὅτι ὁ Σερμιέ θά ἦταν καλύτερος. Ο Πετράκης δέν εἶχε ἀρκετή λάμψη ἀλλά ἀνταποκρίθηκε εὐσυνείδητα. Ο Κολάσης δέν κατάρθωσε νά δαμάση τό Φακίτσα, ποῦ κυριολεκτικά γαύγιζε. Καί ἡ χορωδία ἦταν κάποτε κραυγαλέα, ἀλλά εἶχε καί ὡραίες στιγμές.

Ο κ. Σισιλιᾶνος ἀναφερόμενος ἐν πρώτοις στήν φετεινή ἀναβίβαση τοῦ Τροβατόρε λέγει ὅτι δέν εἶχε παρακολουθήσει παλαιότερες παραστάσεις τοῦ ἔργου αὐτοῦ στήν Ε.Α.Σ. καί ἔτσι δέν μπορεῖ νά κάνει συγκρίσεις. Ὅστόσο συνεχίζει ὁ κ. Σισιλιᾶνος, ἀπ' ὅ,τι εἶδε, νομίζει ὅτι ἡ φετεινή παρουσίαση τοῦ Τροβατόρε εἶχε πολλές καί σοβαρές ἀδυναμίες, παρ' ὅλο ποῦ διέθετε ἕνα καλό καλλιτεχνικό δυναμικό.

Οἱ λόγοι κατὰ τήν γνώμη του βρίσκονται σέ μιὰ μουσική διδασκαλία πρόχειρη καί ἀνεπαρκῆ (κακή ἄρθρωση, φωνητικά ὀλισθήματα, χαλαρός ρυθμός καί λοιπά) καί σέ μιὰ σκηνοθεσία, ποῦ, ὅταν δέν ἦταν ἀνύπαρκτη, ἦταν συνήθως ἔξω ἀπό τό ὕφος καί τό πνεῦμα τῆς ὄπερας τοῦ Βέρντι.

Σέ λαθεμένη ἐπίσης σκηνοθετική γενικά γραμμῆ ἀποδίδει καί τὰ μᾶλλον ἀδριστα σκηνικά τοῦ Γ.Στεφανέλλη. Γιά τὰ κουστούμια δέν ἀναφέρεται ὄνομα στό πρόγραμμα, ὡστόσο καί σ' αὐτά ἔλειπε ὁ τόνος, ὅπως καί στήν ὑπόλοιπη παράσταση. Ἀπό τοὺς τραγουδιστές ἡ Δέλα Στάμος ἦταν ἡ μόνη ποῦ ἀκολουθώντας τό σωστό ἐνστιχτό της κατάφερε νά πλάση μιὰ Ἀζουτσένα, ὄχι μόνο φωνητικά ἐπαρκῆ, ἀλλά καί σκηνικά πειστική καί ἀνθρώπινη.

Δέν θεωρῶ ὅτι ἦταν ἀπαραίτητη ἡ μετάκληση τοῦ Θ. Λαμπρινοῦ γιά τόν ρόλο τοῦ Κόμη Ντί Λούνα, ἐνῶ ἡ Βαρβάρα Γιαβάκου παρ' ὅλη τήν ὡραία φωνητική τεχνική της ἦταν στόν ρόλο τῆς Ἐλεονώρας ἀδύνατη καί ἄνιση.

Ο κ. Μέτσης λέγει ὅτι βρῆκε γενικά τήν παράσταση τοῦ Τροβατόρε πολύ πρόχειρα ἀνεβασμένη.

Ἡ ἀποκάλυψη τῆς παραστάσεως ἦτάν ἡ κ. Δέλα Στάμος στόν ρό-

λο της 'Αζουτοένας, ενώ η κ. Γιαβάκου σαν 'Ελεονώρα ήταν φωνητικά ανεπαρκή

'Ο κ. Στεφανέλλης λέγει ότι συμφωνεί με τα λεχθέντα από τον κ. Σισιλιάνο και θεωρεί αναγκαίο ιδιαίτερα να τονίσει τον βεβιασμένο τρόπο προετοιμασίας του έργου.

'Ο κ. Παργαρίτης συμφωνεί με όλες τις επί μέρους παρατηρήσεις του κ. Σισιλιάνου. Γενικά φρονεί ότι η όλη επανάληψη του έργου, αυτού ήταν κατώτερη από κάθε προηγούμενη, με μοναδική εξαίρεση της κ. Λέλας Σταματοπούλου, η οποία βρισκεται σε σταθερή άνοδο. "Όλοι οι άνδρες ήσαν πολύ συχνά εκτός τόνου, συμπεριλαμβανομένου και του μετακληθέντος κ. Λαμπρινού παρά την πλούσια φωνή του.

Κατόπιν προτάσεως του κ. Σισιλιάνου να αναλάβη η κ. Παλαμίδα την μουσική προετοιμασία της χορωδίας, γιατί την βρίσκει καταλληλότερη από τον κ. Τζαφέρη, ο κ. Χωραφάς λέγει ότι από προσωπική του πεῖρα δεν θεωρεί την κ. Παλαμίδα ότι είναι τό κατάλληλο πρόσωπο για να αναλάβη την διεύθυνση της χορωδίας. "Γιὰ έφέτος", συνεχίζει ο κ. Χωραφάς, "της έχει ανατεθῆ η μουσική διδασκαλία του έργου "Υπνοβάτης", προκειμένου να δοκιμασθῆ και σύμφωνα με τὰ αποτελέσματα θά πράξω ανέλογα".

ΘΕΜΑ 4ον : Έντυπώσεις από την παράσταση "ΜΑΧΑΓΚΟΝΥ".-

'Ο κ. Ζώρας λέγει ότι τό Μαχαγκόνυ, με τις διάφορες ταικιριές του, δεν κατώρθωσε να φθάση σε μία επιθυμητή ολοκλήρωση. Πούλειψε η έλαφράδα και τό χιοῦμορ κι'ό ξένος μαέστρος στά ρυθμικά σχήματα ήτα βαρύς, τόσο που άριστες φορές σκέπαζε τις φωνές και την πρόζα. Πολύ άραβα έκανε τό μέρος της όρχήστρας στην τυφάνα.

'Εξαιρετες ήταν οι κινηματογραφικές προβολές και τὰ κουστούμια. Τά σκηνικά ήταν καλά, αλλά δεν είχαν λειτουργικότητα για τή σιηνή των "Όλυμπίων" με αποτέλεσμα να μεσολαβοῦν έννευριστικές παύσεις στις άλλαγές. Για τους φωτισμούς έχω μερικούς ένδοιασμούς. Στην είκόνα που παρουσιάζονται οι έπιγρφές με τὰ διάφορα "άπαγορευεται" δεν φωτιζόντουσαν καθόλου κι'ήταν αδύνατο να διαβαστοῦν από τό κοινό. 'Η σκηνοθεσία δεν έφτασε μ'όλες τις καλές προθέσεις της στο επίπεδο, που θά ταίριαζε και είδικά στην άτομική σιηνική διάπλαση των έρμηνευτών. Από τους τέσπερις ξυλοκόπους πολύ καλοί ήτανε οι τενόροι Τερζάκης, Στεφάνου και ό μπάσος Καβρῶκος. 'Ο Σερμιέ ήταν λίγο εκτός πνεύματος και μονότονος.

'Από τους τρεις γκάγκιστερ ό Κουλουμπής ήταν άπαράδεκτος. Παρίστανε τον χάγο με φυσιολογική χίτλερ. Βαρύς και καταχθόνιος χωρίς καμιά αίσθηση χιοῦμορ. 'Ο χελιάτης πέτυχε στο ρόλο του περισσότερο. (Τό ίδιο και η Μορφογιού μόνο που μερικές φορές παρουσιάζόταν πιο πολύ κηρία άπ'όσο ταίριαζε και

δέν είχε φωνητική πληρότητα στη χαμηλή φωνητική περιοχή. "Ίσως ο ρόλος ήταν καταλληλότερος για πραγματική κοντράλτο.

Η Παπαντωνίου έδειχνε έξω απ'τά νερά της κι'ήταν προσποιητή. Θέλοντας να τραγουδήσει στο ταιριαστό για το έργο στυλ καιπαρέ, τραγουδούσε πολλές φορές άσχημα. Σ'αυτό το ρόλο θάβλεπα καταλληλότερη την Μαρία Μουτσίου. Καλός ο Πτουφεξιάδης, όπως πάντα στο μικρό του ρόλο. Άξιοσημείωτη ήταν ή σιηνή που κάνουν έρωτα.

Δόθηκε αίσθητικά και διακριτικά.

Για την παράσταση του έργου "Μαχαγκόνου" ο κ. Σισιλιάνος λέγει ότι γενικά συμφωνεί με τα όσα ανέφερε προηγουμένως ο κ. Ζώρας. Διφανεύει όμως με την επιλογή του έργου αυτού δεδομένου ότι ένα θέατρο όπως ή Δυρική Σιηνή που μόλις τα τελευταία χρόνια έχει αποδέξει την πρόθεση της να δημιουργήσει ένα ρεπερτόριο πέρα από το παραδοσιακό, θα έπρεπε να είχε επιλέξει από το σύγχρονο ρεπερτόριο ένα νέο έργο πολύ πιο σημαντικό. Πολύ ικανοποιητικό βρήκε ο κ. Σισιλιάνος το μάεστρο RINTGEN καθώς και τη σκηνοθεσία, τα σιηνικά και κουστούμια των άντλοτοιχα Μ. Βολωνάκη και Δ. Φωτοπούλου.

"Νομίζω άστούσο καταλήγει ο κ. Σισιλιάνος ότι ο ρόλος της Τζένυ δέν άντι-μετακρίστηκε με το άλλο πνεύμα του έργου παρ'όλο που ή Βάσα Παπαντωνίου διαθέτει άξιόλογα φωνητικά και ύποκριτικά προσόντα".

Έξ έφορμής της άναβιβάσεως του έργου "Μαχαγκόνου", ο κ. Μέτσης παρατηρεί ότι μουσικά έργα του είδους, αυτού που είναι καινούργια και που θα πρέπει να προσελκύσουν το κοινό, πρέπει να τύχουν ιδιαίτερης προσοχής και να είναι πάρα πολύ καλά άνεβαρμένα.

Ο κ. Στεφανέλλης λέγει ότι, βασική διακρίτωση απ'την παράσταση είναι ή άπουσία ενός συγκεκριμένου "στυλ". Αυτό άφορξ τα πάντα. Σκηνοθεσία, σκηνογραφία, μουσική, έκτέλεση και καλξίμο. Την εύθύνη για αυτή την έλλειψη την φέρει ή σκηνοθεσία. Πρώτα γιατί βρίσκεται σε άντί-θεση με το νόημα και το κλίμα του έργου και δεύτερο γιατί ενώ ξεκινά με άρισμένες συγκεκριμένες ιδέες σκηνοθετικές όχι μόνο δέν τις ολοκληρώνει αλλά και τις νοθεύει άνακατεύοντας διάφορες τεχνολογίες που άλληλοσυγ-προσόνται μεταξύ των. Άναμφισβήτητα ο BRECHT δέν έγραφε ένα έργο για να άφηγηθξ μια ένδιαφέρουσα ιστορία της πόλης "ΜΑΧΑΓΚΟΝΟΥ".

Δέν ένδιαφέρθηκε καν για μια παράσταση με σκηνογραφίες και άλλαγές. Και όπωσδήποτε ή πρόθεσή του δέν ήταν να μάς άγγίξει συγκινησιακά με την ιστορία του. Άντίθετα θέλησε να μάς προκαλέσει και να προβληματίσει τον θεατή. Κι'αυτό το πραγματοποιεί μέσω από τον ποιητικό, δυναμικό του λόγο κοφτά, στεγνά, και με λιτότητα, που φτάνει στα όρια της άπογύμνωσης. Ένα τέτοιο κείμενο επιβάλλει τουλάχιστον μια δυναμική και είλιπρινή άντιμετάπληση της σιηνικής μεθόδου και των έρμηνευτικών τρόπων που είναι ύποχρεωμένος να ακολουθξ ο σκηνοθέτης, αν επιθυμξ να είναι συνεπής

μέ τόν έαυτό του καί τόν Μπρέχτ.

Άπ'τήν παράσταση ξεχωρίζουμε ώρισμένες περιπτώσεις καί έξηγοΰμε αυτό που άποκαλοΰμε έλλειψη "στόλ". Μόλις άνοίγει ή αύλακα μέσα σέ μιá άδεια σιηνή ύπάρχει ένα σαραβαλιασμένο αυτοκίνητο. Ός έδω καλά. Δεξιά καί άριστερά ύμωσ βλέπουμε άραδιασμένες δυό σειρές κουβντες συμμετρικά κατασκευασμένες καί τοποθετημένες άπ'τήν άνάποδή τους, για νά δοθῆ προφανώς ή έντύπωση μιās άδειας σιηνής θεάτρου.

Δύο άλληλοσυγκρουόμενα "στόλ". Το μπρεχτικό καί τό άναγεννησιακό καί συγχρόνως μιá άτυχη ιδέα που βρίζεται σέ άδυναμία νά πετύχη τό στόχο τῆς "άδειας σιηνής". Άπό έδω καί πέρα τό καιό μεγαλώνει. Κατεβαίνουν ριντώ, σχηματίζονται κανονικά σιηνικά, μιá δθόνη κινηματογράφου άνεβοκατεβαίνει παίζοντας τό ρόλο του κλασσικού "σιπάριου". Πάνω σ'αυτήν προβάλλονται κινηματογραφικά στιγμιότυπα, που άντί νά σχολιάζουν τά δρώμενα καταφέρνουν μέ άρρυθμο καί πλαδαρό τρόπο νά άφηγηθοΰν καί νά περιγράψουν τά συμβαίνοντ έπί σιηνής.

Άναρωτιέται κανείς γιατί νά χρησιμοποιηθῆ ο άφηγητής κατά τόν τρόπο που χρησιμοποιήθηκε. Πτυμένος στό άσημιá άσχετος μέ τό έργο μπαينوβαίνει σάν άποτυχημένος "νομπέρ" τών έπιθεωρήσεων, δίνοντας τήν έντύπωση μιās άσχετης παρουσίας.

Τό έργο μπορεί νά έχη άδυναμίες. Μιá εύφάνταστη όμως καί δημιουργική σιηνοθεσία μπορούσε νά του δόση τήν άδρή μορφή που του χρειάζεται. Άναρωτιέται λοιπόν κανείς γιατί ο σιηνοθέτης δέν άπογύμνωσε θαρραλέα τή σιηνή όπως θά έπρεπε αλλά τήν όργάνωσε πάνω σέ μιá συμβατική σιηνική άντίληψη. Τί θά πείραζε άν άίωμα φαινόταν καί οί τεχνικοί καθώς θά κυκλοφοροΰσαν στό παρασιήνια. Γιατί οί τραγουδιστές μεταβλήθηκαν σέ ρομαντικούς ήρωες ένω θά έπρεπε νά έχουν μιá πιο είλικρινή, άπλή καί προκλητική παρουσία σύμφωνη μέ τό πνεΰμα του έργου.

Όσον άφορᾷ τό μουσικό μέρος θά είχα νά πω πως άοχετα προς τίς συμπιεσμένες συνθήκες τῆς προετοιμασίας ή διεύθυνση όρχήστρας περιορίστηκε μόνο σέ μιá διευπεραίωση του έργου δίχως νά δώση τόν άπαραίτητο παλμό καί τό ιδιαίτερο "στόλ" που άπαιτεῖ ή περίπτωση.

Ο κ. Χωραφᾷς λέγει ότι ή παράσταση είχε ώρισμένα τριτά. Τό γενικό παράπονο από όλους τους τραγουδιστές ήταν ότι μόνο από τοι Χελιώτη καί Τερζάκη άκουγε κανείς τί έλεγαν. Έπίσης πολύ καλή βρήκε τήν Β. Παπαντωνίου.

Ο κ. Μαργαρίτης λέγει: "Θά έπαναλάβω ότι είπα άμέσως μετά τήν παράσταση στόν κ. Χωραφᾷ. Οί ήθοποιοί-τραγουδιστές ήσαν σάν νά φοροΰσαν ξένα ρούχα, που δέν τους πήγαιναν. Η παράσταση άντιπροσώπει

./.

πολύ μεγάλο μόχθο και έπιβαλλόταν κάποτε να δοθεί, αλλά ήταν τελείως ξένο για τους καλλιτέχνες μας συνειθισμένους σε άλλο είδος "όπερας" και προσέθεσε ότι "ή κ. Παπαντωνίου έπληρώσε το είδος, όμως η άρθρωσή της ήταν ένοχλητικά κακή. Συμφωνεί ότι ο φωτισμός, ειδικά για τις έπιγραφές, ήταν άνεπορκής. Οι έπιγραφές δέν είναι μια δσήμαντη λεπτομέρεια. Ένσωματώνονται στο πνεύμα του έργου. Θετικώτατο στοιχείο της παραστάσεως ή μουσική διεύθυνση του κ. ΡΙΝΤΓΕΝ".

Μετά από αυτό έπειδή δέν υπήρχε άλλο θέμα λύεται ή συνεδρίαση...

Ο πρόεδρος Κ.Ε.

Α. Β. Μαργαρίτης

Α. Β. Μαργαρίτης

Τα μέλη

Γεωργιάδης

Α. Ζώρας

Γ. Στεφανέλλης

Γ. Στεφανέλλης

Γ. Στεφανέλλης

Γ. Κέτση

Γ. Κέτση